

RÄTTFÄRDIGHET LIGGER I GOD KARAKTÄR

Hadith nr 27 av Imam an-Nawawi

an-Nawwās ibn Sam‘ān må Allah vara nöjd med honom berättade att Profeten må frid och välsignelser vare över honom sade:

”Rättfärdighet är god karaktär, och synd är det som river (vakar) i ditt hjärta, och gör att individen avskyr att människor ska få insyn i det.” **[Återberättat av Muslim]**

Wābisah ibn Ma‘bad må Allah vara nöjd med honom sade:

”Jag besökte Allahs Sändebud ﷺ och han sade: ‘Har du kommit för att fråga om rättfärdighet?’ Jag svarade: ‘Ja.’ Då sade han ﷺ: ‘Låt ditt hjärta avgöra: Rättfärdighet är det som ger själen ro och får hjärtat att känna frid, medan synd är det som river i själen och skakar om bröstet. Och även om folket ger dig sina domar (fatwā), (så är det din inre känsla som är vägledande).’” **[Detta är ett gott Hadith, och vi har överfört det i de två samlingarna (Musnad) hos Imam Ahmad ibn Hanbal [nummer: 4/227] och ad-Darimi [nummer: 2/246] med en god isnad.]**

Sammanfattning

Rättfärdighet ”Bir” handlar om god karaktär

”Rättfärdighet (al-Bir) handlar om god karaktär” är ett uttalande av Profeten ﷺ som pekar på att god karaktär är den främsta egenskapen hos Bir. Bir är det som uppmuntrar människor att utföra rättfärdiga handlingar och är förknippat med al-Abraar – de rättfärdiga, fromma personer som är lydiga mot Allah.

Bir omfattar många egenskaper: rättvisa i sina affärer, vänlighet, omtanke i sina ansträngningar, generositet i att erbjuda hjälp samt andra egenskaper hos de troende som Allah har beskrivit genom att säga:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(1) قَدْ أَفْلَحَ لِمُؤْمِنُونَ

(2) الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خُشِعُونَ

(3) وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ

(4) وَالَّذِينَ هُمْ لِلرَّكُوتِ فَاعِلُونَ

(5) وَالَّذِينَ هُمْ لِأُفْرُوجِهِمْ حَافِظُونَ

- إِلَّا عَلَىٰ أَرْوَاهِمَ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ (6)
 قَمِينَ ۖ بِنَعَىٰ ۖ وَرَاءَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ اللَّعَادُونَ (7)
 وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رُءُوفُونَ (8)
 وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ (9)
 (أُولَٰئِكَ هُمُ اللَّوْرُثُونَ (10)

"Sannerligen, de troende är de som lyckas. De som utför sin Salat med all vördnad och fullständig underkastelse. Och de som avhåller sig från al-Laghuw (smutsigt, falskt, ont och fåfängt prat). Och de som ger Zakat. Och de som bevarar sin kyskhet – utom med sina hustrur eller (de tillfångatagna/slavar) som deras högra ägor tillåter – för då är de utan anklagelser; men den som söker utöver detta, de är överträdare. De som troget fullgör sina Amanat (alla plikter som Allah har beordrat – ärlighet, förtroenden, etc.) och sina förbund; samt de som noggrant bevarar sina (fem obligatoriskt gemensamma) Salawat (böner) vid bestämda tider. Dessa är sannerligen de arvtagarna (av paradiset)" [Surah al-Mu'minoon, 23:1-10]

Den som är osäker på sitt tillstånd bör mäta upp dessa egenskaper inom sig. Om han finner att han besitter dessa goda kvaliteter, är det ett tecken på god karaktär. Om han saknar samtliga av dessa egenskaper, är det ett tecken på dålig karaktär. Och om han bara finner några av dem, bör han sträva efter att bevara det han har samt utveckla det han saknar.

Synden är det som får din själ att vakla

Synden framkallar avsmak eller ogillande i hjärtat; det är det som får bröstet att vakla, och individen ogillar att andra ska få veta om det. Kommentatorerna av denna hadith betonar att de "människor" som omnämns är respekterade och rättfärdiga. Vi menar att Profeten ﷺ i denna hadith gav mycket viktiga tecken på synd. Det första tecknet är en inre signal: en känsla av avsmak i själen gentemot den specifika handlingen. Det andra tecknet involverar också inre känslor men avser den yttre reaktionen mot handlingen: synden får en frisk själ att känna oro och bekymmer. Dessa tecken uppstår eftersom människan är naturligt benägen att föredra det som leder till positiva resultat och undvika det som leder till negativa.

Lyssna på ditt hjärta

Allah har skapat oss med en ren, medfödd natur som kallas **fitra**. Detta innebär att älska sanningen och det goda samt att hata falskhet och ondska. Därför bör goda troende med en oskuldsint fitra aldrig förväxla sanning med falskhet.

För att utveckla förmågan att urskilja rätt från fel i ditt hjärta måste du inse att det goda i ditt

inre kan påverkas av de idéer och den kunskap du tar in. Ju mer du lär känna Profeten ﷺ - vem han var och hur han agerade i olika situationer - desto bättre kan du skilja rätt från fel. Lär känna Profeten ﷺ så att du vet hur han skulle agera i varje sammanhang.

Den andra hadithen uppmanar oss att lyssna på vårt hjärta när det gäller tveksamma handlingar. Om hjärtat är lugnt innebär det att det besitter bir, alltså rättfärdighet. Om hjärtat är oroligt inför en handling bör man avstå från den. Det bör dock noteras att fitra kan korrumpas och förstöras av en negativ omgivning - en person kan börja uppskatta det som är ont eller omoraliskt och ogilla det sanna och goda. Då är hjärtat sjukt eller till och med dött, och en sådan person kan inte använda sitt hjärta som måttstock för vad som är gott och ont eftersom fitran redan blivit förstörd.

Profeten Muhammad (sas) sade att även om andra människor om och om igen ger sina åsikter, kvarstår känslan i ditt hjärta. Trots deras tjat eller försäkringar är det din fitra som ger dig denna känsla - och det är ett tecken på vad du bör göra. Att de fortsätter att trycka på och att din själ fortfarande vaklar, visar att något inte står rätt till. Även om du känner dig osäker och det du överväger visar sig vara tillåtet, är det bäst att följa ditt hjärta i detta gråa område.

Det inre kontroll- och vägledningssystemet

Dessa två hadither avslöjar en viktig aspekt av Islam: vårt inre vägledningssystem. Systemet byggs upp av flera faktorer:

- **Den rena fitran (den medfödda naturen):**
Allah har skapat alla med en ren fitra, inte bara muslimer. Profeten (sas) nämner många miljöfaktorer som kan göra fitran mottaglig för korruption.
- **Förståelsen av tawhid (Guds enhet):**
Detta innebär att praktisera alla grundläggande aspekter av tawhid, såsom att älska Allah, söka Hans hjälp som den enda tillflykten, förlita sig på Honom (tawakul), be om Hans barmhärtighet samt andra grundläggande principer kopplade till tawhid.
- **Att följa shari'ah-instruktionerna.**
- **Att söka kunskap.**
- **Tazkiyah och tarbiyah:** Reningen av muslimens själ och hjärta.

Dessa faktorer, tillsammans med många andra, samverkar och leder till etableringen av det inre kontroll- och vägledningssystemet. Systemet måste dock regelbundet "uppdateras" och "uppgaderas" av lärare och da'ies. Det är av största vikt att dessa utbildare uppmärksammar både individens och samhällets inbyggda system, sprider medvetenhet om

samtida utmaningar samt planerar framtida strategier för att hantera dem.

Enbart genom en korrekt omstrukturering av medvetandet kan vi vara säkra på systemets giltighet och effektivitet. Muslimer måste vara medvetna om detta och aktivera sitt inre system för att bli känsliga inför tveksamma handlingar och syndfulla företeelser. Om inte systemet "uppgraderas" kan individen falla vilse - ungefär som att installera ett antivirusprogram inom sig: med rätt skydd förhindras att "virus", det vill säga onda handlingar, tränger in i våra tankar och våra hjärtan.

